

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2023. gada 1. novembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Artūrs Kučs un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto ārvalsts komersanta “KASPIANLAB” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 169/2023),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 629. panta ceturtais daļas vārdus “rajona (pilsētas) tiesai” (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošiem no 2022. gada 3. novembra.

2. Kriminālprocesa likuma 629. pants regulē tiesas procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

Ar 2022. gada 6. oktobrī pieņemtā likuma “Grozījumi Kriminālprocesa likumā” (turpmāk – Grozījumi) 79. pantu citstarp papildināta Kriminālprocesa likuma 629. panta ceturtais daļa ar vārdiem “rajona (pilsētas) tiesai”.

Pieteikuma iesniegšanās brīdī spēkā esošajā redakcijā Kriminālprocesa likuma 629. panta ceturtais daļa noteic, ka tiesas sēdē tiesas procesā iesaistītajām personām ir vienādas tiesības pieteikt noraidījumus vai lūgumus, iesniegt rajona

(pilsētas) tiesai pierādījumus, iesniegt tiesai rakstveida paskaidrojumus, kā arī piedalīties citu jautājumu izskatīšanā, kuri radušies tiesas procesa gaitā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ir noslēdzies tiesas process par noziedzīgi iegūtu mantu saistībā ar Pieteikuma iesniedzējam piederošiem finanšu līdzekļiem. Ar pirmās instances tiesas lēmumu, kas taisīts pirms Grozījumu spēkā stāšanās, Pieteikuma iesniedzējam piederošie finanšu līdzekļi atzīti par noziedzīgi iegūtiem. Tiesvedības laikā pirmās instances tiesā tiesiskais regulējums neparedzēja Pieteikuma iesniedzējam tiesības iepazīties ar visiem lietas materiāliem. Tiesvedības procesa laikā apelācijas instances tiesā stājās spēkā Grozījumi, kas citstarp ļāva Pieteikuma iesniedzējam iepazīties ar lietas materiāliem. Šīs tiesības Pieteikuma iesniedzējam tika nodrošinātas. Tomēr, kad Pieteikuma iesniedzējs lūdza apelācijas instances tiesu pievienot pierādījumus lietas materiāliem, tiesa lūgumu noraidīja, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 629. panta ceturto daļu. Apelācijas instances tiesa atstāja negrozītu pirmās instances tiesas nolēmumu.

Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, Kriminālprocesa likuma 629. panta ceturtnā daļa nenodrošina viņam Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilstošas tiesības uz taisnīgu tiesas procesu, kā arī ierobežo Satversmes 1. pantā ietvertu tiesiskās palāvības aizsardzību. Ar Grozījumiem kopumā esot ieviestas izmaiņas procesuālajā regulējumā, kas, no vienas puses, ļauj personai iepazīties ar visiem lietas materiāliem, bet, no otras puses, neļauj iesniegt lūgumus par pierādījumu pievienošanu apelācijas instances tiesā. Likumdevējam esot bijis jāparedz saudzējošs pārejas periods, kas attiecas uz tiem procesiem par noziedzīgi iegūtu mantu, kas ir uzsākti pirms Grozījumu spēkā stāšanās, bet noslēgušies vēlāk. Iespējas efektīvi aizsargāt savas tiesības taisnīgā tiesā ietverot arī iespēju iepazīties ar otras puses argumentiem un savāktajiem pierādījumiem, tos atspēkot, kā arī iesniegt savus pierādījumus.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo apelācijas instances tiesas lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtnās daļas pirmais teikums nosaka: “Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no 2023. gada 21. aprīļa, kad stājās spēkā apelācijas instances tiesas lēmums. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2023. gada 6. oktobrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtnās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam

un 92. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Kriminālprocesa likuma 629. panta ceturtais daļas vārdu “rajona (pilsētas) tiesai” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 92. panta pirmajam teikumam” pēc ārvalsts komersanta “KASPIANLAB” pieteikuma (pieteikums Nr. 169/2023).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2024. gada 2. janvārim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš